

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	7
Indholdsfortegnelse	9
Brugervejledning	13
Adventstiden	17
1. søndag i advent: Et nådeår fra Herren	18
2. søndag i advent: Tålmodighed og tro	25
3. søndag i advent: Lys i mørket	32
4. søndag i advent: Frelsens kilder	39
Julen	47
Julens helligdage: Gud med os	49
Julesøndag: Bevidnet af loven og profeterne	53
Epifanitiden	61
Helligtrekongerssøndag: Det sande lys	63
1. søndag efter helligtrekonger: Hvad er et menneske?	70
2. søndag efter helligtrekonger: Kilden med levende vand	77
3. søndag efter helligtrekonger: Tillid til det, der håbes	84
4. søndag efter helligtrekonger: Troens frimodighed	91
5. søndag efter helligtrekonger: Himmerigets glæde	98
Sidste søndag efter helligtrekonger: Herlighedens håb	105
Forfasten	113
Søndag septuagesima: Sand og falsk gudsfrygt	114
Søndag seksagesima: Kraften i Guds ord	121
Fastelavns søndag: Forbarm dig over mig!	128
Fastetiden	131
1. søndag i fasten: Synden lurer ved døren	137
2. søndag i fasten: Hjælp min vantro!	144
3. søndag i fasten: Guds eller Djævelens røst	151

Midfaste søndag: Livets brød	158
Mariæ bebudelsesdag: Han har ophøjet de ringe	165
Palmesøndag: Kristi sind	172
Påskén	179
Påskedag: Genfødt til et levende håb	182
1. søndag efter påske: Elsker du mig?	189
2. søndag efter påske: Følger du mig?	196
3. søndag efter påske: Kender du mig?	203
Store bededag: Stol på Gud	208
4. søndag efter påske: Sandheden gør fri	210
5. søndag efter påske: Sønnen herliggør Faderen	217
Kristi himmelfartsdag: Tilbed Jesus	221
6. søndag efter påske: Gør Jesus kendt	224
Pinsen	231
Pinsedag: Den nye pagt	233
Trinitatistiden	241
Trinitatis søndag: Guds mission	243
1. søndag efter trinitatis: Kærlighed til penge	250
2. søndag efter trinitatis: Discipelskabets omkostninger	257
3. søndag efter trinitatis: Vi hører til Guds husstand	264
4. søndag efter trinitatis: Næstekærlighed	271
5. søndag efter trinitatis: »Hvem siger I, at jeg er?«	278
6. søndag efter trinitatis: For Gud er alting muligt	285
7. søndag efter trinitatis: At være i Kristus	292
8. søndag efter trinitatis: Sand og falsk profeti	299
9. søndag efter trinitatis: Trofast tjeneste	306
10. søndag efter trinitatis: Høre og handle	313
11. søndag efter trinitatis: Troen i munden og troen i hjertet	320
12. søndag efter trinitatis: Profeten Jonas' tegn	327
13. søndag efter trinitatis: Den storhed, der er størst	334
14. søndag efter trinitatis: Gud forbliver tro	341
15. søndag efter trinitatis: Ét er fornødent	348
16. søndag efter trinitatis: Døden skal tilintetgøres	355
17. søndag efter trinitatis: En ny sang	362
18. søndag efter trinitatis: Vi er i Gud – Gud er i os	369

19. søndag efter trinitatis: På Guds initiativ	376
20. søndag efter trinitatis: Fundet af barmhjertigheden	383
21. søndag efter trinitatis: Omvendelsens frugt	390
Allehelgensdag: »Se, jeg gør alting nyt!«	397
22. søndag efter trinitatis: Barmhjertig mod de ydmyge	404
23. søndag efter trinitatis: Oprigtig gudsdyrkelse	411
24. søndag efter trinitatis: Fra døden til livet	418
25. søndag efter trinitatis: Menneskesønnens dag	425
Sidste søndag i kirkeåret: »Kom til mig!«	433
Salmeregister	440

BRUGERVEJLEDNING

Adskillige brugere af »Anno Domini – Daglige refleksioner over kirkeårets tekster« har udfordret mig på refleksionernes rækkefølge. Burde vi ikke læse søndagens tekster op til den pågældende søndag som en forberedelse til at gå til gudstjeneste?

Det er selvfølgelig fint at forberede sig til gudstjenesten, men for mig er der to pointer i at lade refleksionerne følge efter søndagen.

Den første pointe er, at gudstjenesten holdes på søndagen, ugens første dag. Jeg begynder ugen med at tage imod forkyndelsen af nåden, og derefter kan jeg i ugens løb leve på denne nåde. Ligesom kirkeåret efter anden række begynder med udråbelsen af et »nådeår fra Herren«, sådan kan jeg begynde hver eneste uge med at få tilsagt Guds nåde og velsignelse ved gudstjenesten. Rækkefølgen forkynder for mig, at jeg ikke skal gøre mig fortjent til Guds yndest og gunst gennem mit arbejde og min tjeneste, men jeg hører, at jeg *har* Guds yndest og gunst som en forudsætning for tro, leve, arbejde og tjene. Af denne pointe kommer bogens titel »Anno Gratiae«, som betyder nådeår. Tidligere brugte man »Anno gratiae« sammen med årstal. Et hvilket som helst år efter Jesu fødsel er et »nådeår«.

Den anden pointe er, at vi kommer ud af trit med kirkeåret ved at læse teksterne før den søndag, de hører til. Fasten begynder onsdag efter fastelavns søndag, derfor hører fasteteksterne ikke hjemme i ugen op til fastelavns søndag, men i ugen efter. Påskedag indleder påsketiden, og det ville være ude af trit med kirkeårets forkyndelse at læse om Jesu opstandelse på skærtorsdag eller langfredag, hvor vi endnu befinder os i fasten.

Der findes en udførlig brugervejledning i »Anno Domini«, og jeg vil her blot gentage de vigtigste ting, man som læser skal være opmærksom på for at få det fulde udbytte af bogen.

»Anno Gratiae« læses bedst sammen med en salmebog fra 1992 eller nyere. Bag i de fleste salmebøger er folkekirkens alterbog, hvor alle søn- og helligdages læsninger findes. Men hvilken søndag er det nu lige, det er? Her er hjælp at hente på den lokale sognekirkens hjemmeside eller i kirkebladet. Man kan også anskaffe sig en bibellæseplan fra Bibelselskabet eller Bibellæser-Ringen. Og endelig er der en del muligheder for at hente danske helligdage ind i sin elektroniske kalender. Hvis man begynder 1. søndag i advent, er der kun to steder i løbet af året, hvor man skal være særligt opmærksom: Sidste søndag efter helligtrekonger og allehelgen. Se helligdagsberegningen i slutningen af brugervejledningen.

Jeg vil anbefale følgende skabelon for andagten:

- Bed om, at Gud vil tale gennem sit ord.
- Læs dagens tekstafsnit.
- Overvej eller drøft betydningen.
- Læs refleksionen.
- Bed en fri bøn, og slut eventuelt af med bønnen fra Den Danske Salmebog, som passer til dagen.

»Anno Gratiae« er skrevet til personligt brug, til par eller til familier med større børn. Hvis bogen bruges til andagt i en større eller mindre gruppe, kan man have glæde af at synge en sang eller salme sammen med andagten. Jeg har derfor foreslået en salme fra Den Danske Salmebog til hver uge. Bag i Den Danske Salmebog kan man hente yderligere inspiration i afsnittet »Forslag til salmevalg«. Kniber det med melodien, er der hjælp at hente på hjemmesiden www.dendanskesalmebogonline.dk.

Jeg har valgt at formulere en af ugens refleksioner som en bøn. Personligt oplever jeg det givende at bede med ord og vendinger fra Bibelen. Det hjælper mig ind i samtale med Gud på en måde, som mine egne ord og vendinger ikke altid formår.

For overblik over kirkeåret henviser jeg til diagrammet på bogens bagside. I kirkeåret er det de store kristusfester, jul og påske, som er højdepunkterne. De kendes på den hvide eller gyldne farve ligesom de mindre kristusfester, Kristi himmelfart, skærtorsdag, Mariæ bebudelse og allehelgen. Forud for kristusfesterne går forberedelsestiderne. Det er advent op til jul og faste op til påske. De kendes på den violette farve. Kirken har også sine fester i årets løb. Pinsen naturligvis, kirkens fødselsdag, men også Sankt Stefans dag, dagen for den første, kristne martyr, som betalte med sit liv for at vidne om Kristus. Disse dage genkendes på den røde farve, som i øvrigt også benyttes ved andre kirkefester som blandt andet kirkeindvielse og præsteordination. Endelig er der de grønne perioder i kirkeåret: Epifanitiden (tiden mellem jul og faste, som også kaldes helligtrekongertiden) og trinitatistiden. I disse perioder fokuseres på oplæring i den kristne tro og vækst i kærlighed og gode gerninger.

Der vil være flere uddybende bemærkninger ved indgangen til hver ny periode i kirkeåret.

Helligdagsberegning

	Sidste s. e. h3k	Påskesøndag	Allehelgen
2014	9. februar	20. april	2. november
2015	25. januar	5. april	1. november
2016	17. januar	27. marts	6. november
2017	5. februar	16. april	5. november
2018	21. januar	1. april	4. november
2019	10. februar	21. april	3. november
2020	2. februar	12. april	1. november
2021	24. januar	4. april	7. november
2022	6. februar	17. april	6. november
2023	29. januar	9. april	5. november

ADVENTSTIDEN

Advent er tiden, hvor vi forbereder os til at fejre Jesu fødsel. Teksterne kredser dels om opfyldelsen af Guds løfter om at sende en frelser, dels om Guds løfte om, at Jesus vil komme igen for at hente alle, som venter på ham. Da skal vi være sammen med ham ved det, der billedligt beskrives som en stor bryllupsfest. Når vi da kommer til fejringen af Jesu fødselsdag, bliver vi mindet om, at Gud holdt sine første løfter. »Ordet blev kød og tog bolig iblandt os«, som Johannes højstemt beskriver Jesu inkarnation. Da ved vi, at han også vil holde sine løfter om, at Jesus kommer igen for at hente os hjem til herligheden hos Gud.

I adventstiden handler tv's julekalendere ofte om, at julen er i fare, men som oftest falder alle forviklinger på plads, og det bliver jul til sidst. Sådan var det også med den første jul. Men Gud var den sikre garant for, at Kristus blev født. Ham kan vi stole på.

1. søndag i advent er søndag mellem d. 27. november og d. 3. december.

1. søndag i advent: Et nådeår fra Herren

DDS 78: »Blomstre som en rosegård«

Søndag

Luk 4,16-30

ET NÅDEÅR FRA HERREN

I Det Gamle Testamente omtales en skik, som kaldes »jubelåret«. Hvert 50. år skulle alt i landet så at sige nulstilles. Hvis nogen havde solgt familieejendommen, skulle de i jubelåret vende hjem og overtage den igen. Hvis nogen havde solgt sig selv, altså var blevet andres tjenere eller slaver, skulle de i jubelåret gives fri. I jubelåret var der ingen, som måtte høste. Gud lovede, at de ville have nok at leve af, når de spiste afgrøderne direkte fra marken.

Jubelåret skulle minde israelitterne om, at de ikke kunne eje jord, for hele landet tilhørte Herren. De kunne heller ikke eje hinanden, for hele folket tilhørte Herren. De var ikke selv i stand til at sikre en god høst, de var afhængige af Herren.

Så vidt vides, er jubelåret aldrig blevet praktiseret. Men profeten Esajas viser tilbage til skikken med jubelåret. Han kalder det et »nådeår«. Et år, som er en nulstilling, der er langt mere vidtgående end det gamle jubelår. Her skal ikke blot lande og folk gives tilbage. Alt skal nulstilles. Fattige skal blive rige. Fanger skal sættes fri. Blinde skal se. Undertrykte skal befries.

Da Jesus holder sin prædiken i Nazaret, proklamerer han, at Esajas' profeti nu går i opfyldelse. Nu skal der udråbes et nådeår fra Herren. Vi er blinde for Guds ord. Vi er fattige på ånd. Vi er syndens slaver. Vi lever i frygt for døden og Djævelen. Men nu er Kristus kommet. Han vil købe os fri med sin død i vores sted. Han vil nulstille alt og lade os vende tilbage til udgangspunktet, til haven, hvor Gud om aftenen gik side om side med Adam.

Det kirkeår, der begynder i dag, er designet til at udfolde nådeåret for os. Til at give os tro på og længsel efter, at vores relation til Gud og til hinanden vil blive, som det var Guds mening i begyndelsen. Lad os spænde rette vores øjne mod Kristus.

Mandag

Es 42,1-9

GUD HAR EN PLAN

Noget af det, som udfordrer min tro allermest, er, når jeg ser mennesker, der lider. Jeg kender en ældre kvinde, som på kort tid mistede det meste af sit syn og fik en række følgesygdomme, som bandt hende til sit hjem. Hun gik fra at være det mest hjælpsomme og udadvendte menneske til at være afhængig af andres hjælp og besøg. Det så meningsløst ud. Hvad er Guds plan med den slags?

Netop dette spørgsmål gør, at det er så trosstyrkende for mig at læse Det Gamle Testaments forudsigelser om Jesus. De giver mig ikke et svar på den tilsyneladende meningsløshed i lidelsen. Men jeg får lov til at se, at Gud har en plan for os og vores verden. Esajas er blot én blandt mange personer i Det Gamle Testamente, som Gud afslørede sin plan for, længe inden den blev ført ud i livet.

Når jeg læser Det Gamle Testaments profetier om Jesus, bliver Guds plan og dens gennemførelse så tydelig. Jeg kender jo disse profetiers opfyldelse. Jeg kender historierne om Jesus, som Gud lod sin »ånd komme over« ved dåben. Gud havde forudsagt det. Jeg ved, hvordan Jesu »belæring« bringes ud til »de fjerne øer«, præcis mens jeg skriver dette. Gud havde forudsagt det. Jeg hører om, at Jesus er et »lys for folkene«, for i vores tid bringes det kristne budskab til folk, som før de lærte Jesus at kende, levede i frygt for onde ånder. Også det havde Gud forudsagt.

Gud har en plan. Det forklarer ikke den tilsyneladende meningsløshed. Men det giver styrke til at tro, at Guds plan også omfatter det, som for os tager sig meningsløst ud. Så når Gud lover, at »åbne de blindes øjne og føre fangerne ud af fængslet«, så gælder det også den ældre kvinde, jeg kender. En dag skal hun igen se, en dag skal hun ikke længere være spærret inde i sit hjem. Gud har en plan.

Tirsdag

Es 42,1-9

EN OSENDE VÆGE

Jeg har et helt særligt forhold til ordene: »Det knækkede rør sønderbryder han ikke, den osende væge slukker han ikke.« Det skyldes, at jeg fik dem i fødselsdagsgave, da jeg fyldte nitten år. Jeg havde fødselsdag, mens jeg var på en kristen lejr. Derfor blev jeg ikke vækket på sengen med gaver, som jeg plejede, men en ven satte sig i stedet ned sammen med mig og gav sig til at læse disse ord for mig.

Han knyttede en kommentar til, som jeg ikke kan huske. Men når jeg siden har læst dem, har jeg tænkt, at det var nogle meget opmuntrende ord. Hvad de også er – hvis jeg da kan se mig selv i billederne af et knækket rør og en osende væge.

Det er lige netop udfordringen ved at få udråbt et nådeår over sig. Glæden i et nådeår forudsætter, at jeg ser på mig selv som en, der har brug for, at nogen forbarmer sig over mig. Hvis jeg er stærk, stolt, rank og brændende, har jeg ikke brug for nåden.

For indbyggerne i Nazaret var udråbelsen af et nådeår ikke et godt budskab. Det var en provokation. De var stolte jøder, som længtes efter at genrejse Israel til dets fortidige storhed. Ranke og brændende.

Hvor meget ligner jeg egentlig disse nazaræere? Går der røg af mit selvbillede som af den osende væge, eller tænker jeg om mig selv som en klart brændende flamme? Sprutter jeg under erkendelsen af, hvad der kræves af mig som menneske, eller strutter jeg af selvtillid over, hvad jeg formår? Jesus er kommet som Herrens tjener for at føre retten igennem. I alle vores relationer kræver han retfærdighed. Det er temmelig omfattende – men også pinefuldt – at tænke den fordring igennem i forhold til ægtefælle, børn, forældre, familie, venner og naboer. Men det er godt at gøre det, for da bliver løftet om, at han ikke slukker den osende væge til en opmuntring, og nåden bliver den største og bedste gave.

Onsdag**Luk 4,16-30**

TROEN ER AFGØRENDE

Der var lagt op til den bedste synagoge-gudstjeneste i mands minde, da Jesus begyndte sin skriftudlægning. Indtil de begynder at undre sig over, at det er »Josefs søn«, som forkynder. Han, som voksede op her i vores by. Han, hvis søskende vi kender. Jo tak, dem kender vi alt for godt. Nogle af os har skiftet ble på ham, og andre har lært ham hebraiske bogstaver. Nu står han over for et offentligt gennembrud som omrejsende rabbi. Hvordan vil han nu vise sin taknemmelighed over for den by, han er vokset op i?

Jesu person og den historie, de har med ham, kommer pludselig til at stå i vejen for, at de med hjertet kan lytte til det budskab, han forkynder. Da tager Jesus et andet tema op, som går lige i hjertet på dem. Når han nævner enken i Sarepta og syreren Na'aman, er det langt fra tilfældigt. Ingen af dem hørte til det israelitiske folk. De kunne ikke forvente nåde fra Gud. Men da Elias under hungersnøden henvender sig til enken i Sarepta og beder hende om at bruge en del af det allersidste mel, hun har, til at bage et brød til Elias, så gør hun det. Siden blev hendes krukke med mel ikke tom. Og da Elisa udfordrer den spedalske Na'aman til at bade sig i Jordan syv gange, hvis han vil være ren, så vægrer han sig først, men ydmyger sig bagefter og gør det, og han bliver helbredt.

Disse to ikke-israelitter er eksempler på mennesker, som ikke havde noget krav på Gud. Men da de mødte Guds profet, handlede de i tillid til det, han sagde. Den tro, de udviste, førte med sig, at de fik den hjælp, de behøvede. Jøderne i Nazaret regner med, at de både har et krav på Gud og på hans profet, Jesus, som er født og opvokset i deres by. De synes, de har fortjent særbehandling. Det er der ingen af os, som har. Men hvis vi tror på Guds ord om nåden, vil vi få den hjælp, vi behøver.

Torsdag

Luk 4,16-30

VOKSET OP MED JESUS

Ligesom nazaræerne er jeg vokset op sammen med Jesus. Så længe jeg kan huske, har det været en fast del af mit liv at bede, læse i Bibelen, gå til gudstjeneste og nadver om søndagen og lytte til forkyndelse i missionshuset om torsdagen. Jeg oplever mig meget privilegeret over, at de vaner er kommet ind i mit liv som noget helt naturligt. Disse vaner har jeg fælles med Jesus. Han voksede også op i en familie, hvor der var en praksis omkring troens liv. Da han blev voksen, gik han stadig »efter sædvane ind i synagogen« på sabbatten.

Den, der ikke er vokset op i en familie med en kristen trospraksis, er nødt til at yde en stor indsats for at få indarbejdet gode vaner omkring sit liv med Gud. Det er en del af det at være en Jesu discipel, at man har en vis disciplin omkring sit liv med ham.

For os, der er vokset op sammen med Jesus, er der imidlertid også en udfordring. Nazaræerne illustrerer den meget stærkt. De tror, de har et fortrin frem for alle andre. En førsteret til Jesus. Sådan kommer jeg også let til at tænke. Jeg ved godt, at jeg ikke bliver frelst på grund af mit andagtsliv eller min kirkegang. Men jeg kender bestemt fristelsen til at tænke, at der nok trods alt er en sammenhæng mellem mit andagtsliv og kirkegang og så Guds syn på mig og hans vilje til at hjælpe mig.

Det er en fristelse, som vi må forsage, for den annullerer nåden. Uanset om jeg er vokset op sammen med Jesus eller har lært ham at kende på et senere tidspunkt i mit liv, må jeg bygge mit forhold til ham på den nåde, han har vist mig. Intet andet kan bære mig gennem liv og død. Netop derfor skal jeg holde fast i mine gode vaner, for når jeg læser Guds ord, beder og går til gudstjeneste og nadver, hører jeg om det nådeår, Gud har udråbt gennem Jesus.

Fredag

Rom 13,11-14

Herre Jesus Kristus!
Du er kommet som et lys i mørket.
Din fødsel har bragt håb til os,
der lever i denne verden,
hvor synd, død og Djævel kaster skygger ind over os.
Tak, at din fødsel har bragt
den store solopgang ved din genkomst et skridt nærmere.
Tak, at frelsen nu er os nærmere, end da vi kom til tro.

Vi beder dig:
Hjælp os til at give agt på lysets frembrud.
Væk os af vores åndelige søvn,
så vi forsager vores syndige begær.
Giv os styrke til at leve sømmeligt,
sådan som det passer sig for den, der lever i dit lys.
Vis os den synd, som vi forsøger at skjule i mørket,
og giv os mod til at bringe den ud i dit lys.
For vi længes efter, at frelsens morgen skal bryde frem.
Amen.

Lørdag

Rom 13,11-14

IKLÆD JER JESUS

Vores tøj betyder rigtig meget for den måde, vi opfører os på, og for den måde, andre opfatter os på. Når jeg tager løbesko og løbetøj på, gør jeg ting, som ville forekomme tåbelige, hvis jeg var iført jakkesæt. Jo, jeg ved godt, at der er dem, som har gennemført en maraton i jakkesæt og slips. Men jeg har endnu til gode at høre om en, der har gennemført en dronningerunde med en drikkedunk og en banan i bæltet.

Ligesom klæder skaber folk, sådan skaber nåden også folk. Når Jesus udråber et nådeår fra Herren, kalder han os til at få en ny identitet i kraft af nåden. Han kalder os til at tage Jesus på som en klædning og lade den måde, vi opfører os på, påvirke af Jesus.

Det her er ikke særlig let. Jo, det var egentlig let nok, hvis Jesus-tøjet var et blandt flere sæt tøj, der hang i skabet. Så kunne jeg tage det på, når jeg gik til gudstjeneste eller deltog i en landsindsamling til Røde Kors. Men da ville jeg være som den tidligere IT-factory-direktør, Stein Bagger. Da han meldte sig selv for bedrageri til et trecifret millionløb på en amerikansk politistation, lignede han ikke en bedrager. Han var nemlig iført Armani-jakkesæt og Rolex-ur.

Da jeg blev døbt, blev jeg ikklædt Kristus. Livet som kristen handler om hver dag at krybe i det tøj og skabe sammenhæng mellem den, jeg er i Kristus, og den måde, jeg lever mit liv på. Når jeg er til fest eller på arbejde, når jeg sidder til undervisning, på motionscyklen eller foran computeren. Altid skal jeg bære mit Jesus-tøj. Det skal jeg blandt andet gøre, for at mine medmennesker gennem mig kan se, hvem Jesus er.

Vi skal ikke – som Stein Bagger – trække et Jesus-jakkesæt uden på et syndigt begær. I stedet skal vi lade Jesu nåde og formaning trænge helt ind i vores sind og begynde at forvandle os indefra.